

2017-08-30

Miljö- och energiprogram för Båstads kommun 2012 – 2022

Tillfälliga beredningen för översyn av miljö- energi- och vindkraftsprogrammen

**Båstads kommun skapar ett bättre sätt att leva
genom att vara en attraktiv förebild,
på alla sätt i alla sammanhang.**

Båstads kommun – Ett bättre sätt att leva

Inledning

Miljö- och energiprogrammet är ett vägledande och värdegrundande dokument. Programmet är tänkt kunna vara inspiration till privatpersoner och näringsliv. Kommunen ska vara föregångare i såväl miljö- som energiarbetet och visa vilka positiva effekter detta får på det ekologiska, sociala och ekonomiska planet. Det bidrar till att göra Båstads kommun till en attraktiv plats att bo och bedriva verksamhet i.

Båstads kommun har stora värden i sina omgivningar. Dessa tillgångar måste skötas ur ett långsiktigt och hållbart perspektiv för att säkerställa framtidens behov och säkra generationsmålet. För att nå en långsiktig och hållbar utveckling måste hänsyn tas till såväl ekologi som ekonomi men även det sociala perspektivet.

Miljö- och energiprogrammet är ett strategiskt inriktningsdokument som pekar ut inriktningen för Båstads kommun. Miljöprogrammet ska användas som en utgångspunkt i styrning av miljö- och hållbarhetsfrågor i verksamheterna.

Generationsmålet – ett övergripande mål

Generationsmålet är det övergripande mål som ska styra miljöpolitiken i Sverige. Det innebär att de stora utmaningarna som finns inom miljöområdet ska vara lösta till nästa generation utan att öka de negativa miljö- och hälsoeffekter på platser utanför Sverige. Generationsmålet har också som mål att kunskapen om ekosystemtjänster måste öka på grund av dess centrala roll i arbetet med miljömål och hållbar utveckling. För att nå generationsmålet har Sverige satt upp 16 nationella miljö kvalitetsmål att arbeta med.

Det nationella miljöarbetet utgör grund för att ställa om till ett mer hållbart samhälle.

De nationella målen innebär varierande utmaningar för landets kommuner.

De regionala målen i Skåne

Länsstyrelsen i Skåne har ansvar för att ta fram och följa upp de regionala miljömålen för Skåne. De regionala miljömålen är baserade på de nationella målen, men är anpassade efter de förutsättningar och utmaningar som finns i Skåne.

De främsta utmaningarna för Skåne är:

- Hållbara transporter.
- Hänsyn till Skånes hav, sjöar, och vattendrag.
- Hushållning med Skånes mark- och vattenresurser.
- Skydd av Skånes natur- och kulturvärden.
- Hållbar konsumtion.

De lokala miljö- och energimålen för Båstads kommun

De regionala målen är en viktig utgångspunkt för de kommunala miljömålen.

I kommunens långsiktiga arbete med att uppnå såväl de regionala som de nationella miljö kvalitetsmålen är det viktigt med en tydlig lokal anknytning och förankring.

En framgångsfaktor vid strategiskt utvecklingsarbete är den enskilde individen, vilket understryker vikten av tydliga och påtagliga lokala mål för miljöarbetet.

Båstads kommun arbetar med fem övergripande områden som är av stor vikt för Båstads kommun och baseras på de nationella miljö kvalitetsmålen.

De fem övergripande områdena är:

- Vatten
- Natur & ekosystem
- Energi och klimat
- Transporter
- Bebyggd miljö

Ett antal strategiska inriktningsmål finns framtagna vilka beskrivs under respektive område. I en direkt anslutning till inriktningsmålen beskrivs vad de innebär för Båstads kommun.

De lokala målen är en viljeinriktning för Båstads kommun. Arbetet med dessa frågor har alltid sin grund i lagstiftningen genom bland annat miljöbalken, vilken kompletteras med regionala och lokala miljömål för att bilda en helhet i Båstads kommun.

Planering, genomförande och uppföljning av programmet

Programmet ligger till grund för vad som ska nås i det långsiktiga genomförandet av miljö- och energifrågor i Båstads kommun.

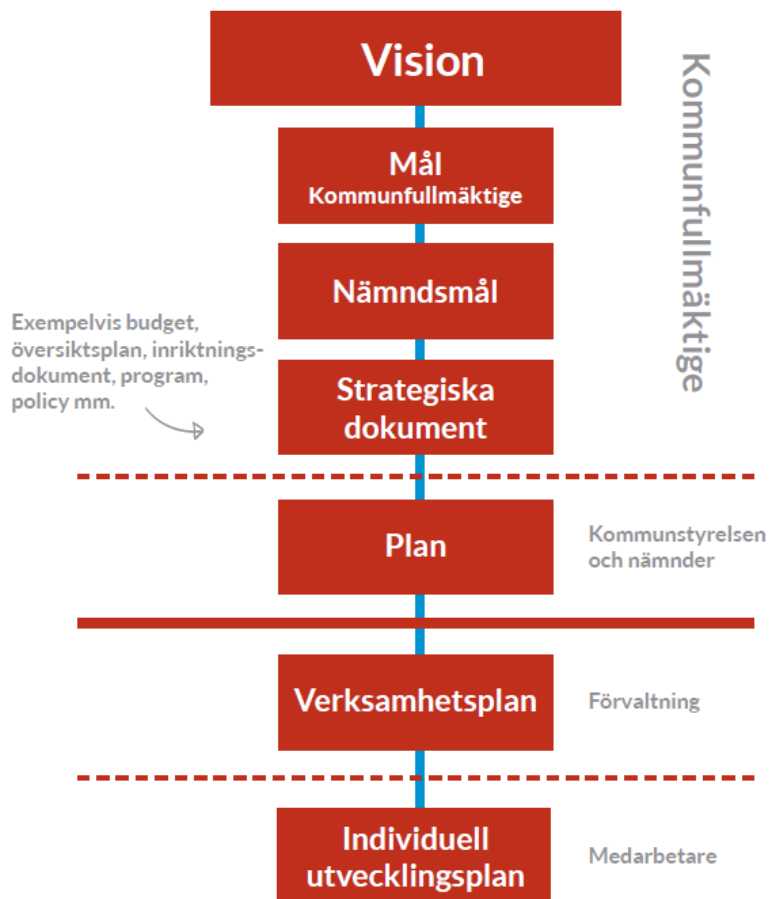
Kommunstyrelsen och berörda nämnder ansvarar för att programmets innehåll beaktas vid upprättande av nämndsplanerna.

Förvaltningen upprättar därefter verksamhetsplaner för kommunens olika verksamheter baserat på nämndsplanerna.

I samband med kommunens årsredovisning upprättas ett miljöbokslut.

Kommunfullmäktige utvärderar programmet och beslutar när det ska revideras, dock senast 2022.

Målstyrning

Modellen visar hur målstyrningsprocessen reglerar arbetet i Båstads kommun.

➤ **Vatten**

Vårt viktigaste livsmedel är vatten. En trygg dricksvattenförsörjning förutsätter att yt- och grundvatten skyddas mot bland annat överuttag och närsalter. Det ger effekter och ställer krav inom många områden, som till exempel jordbruk och avlopp. Båstads kommun ska vara öppen för nya, alternativa metoder att rena vatten och minska utsläpp för att därigenom bevara kust- och vattendrag. Båstads kommun tillhör Västerhavets vattendistrikt och miljöarbetet ska inriktas på att under perioden nå upp till de målsättningar som finns från Havs- och Vattenmyndigheten.

1. Grundvatten av god kvalitet.

Grundvattnets kvalitet ska vara anpassad till respektive användningsområde som t.ex. dricksvatten och bevattning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag. Åtgärder ska utredas och vidtas för att genom tillsyn och information förbättra kvaliteten och tillgång på kommunens grundvatten.

2. Dricksvatten av god kvalitet.

Allt dricksvatten inom den geografiska kommunen ska vara godkänt och utan anmärkning.

3. Minskad övergödning.

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa eller förutsättningar för biologisk mångfald.

4. Hantering av dagvatten för att minimera uttrinningen av skadliga ämnen.

Hantering ska göras utan att detta har en negativ inverkan på människors hälsa och förutsättningar för biologisk mångfald.

5. Skyddszoner kring vattendrag och sjöar.

Genom att införa skyddszoner kan man förhindra bortspolning av näringsämnen, minimera erosion och förhindra övergödning. Skyddszoner kan också minska läckaget av gödande ämnen. På lång sikt kommer det att leda till friskare vatten och ett friskare hav.

6. Arbeta för en levande kust och ett levande hav.

Våra hav ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras och hänsyn ska tas till kulturarvet. Båstads kommuns kust ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Kommersiell näring, rekreation och annat nyttjande av hav och kust bedrivs så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar. Detta ska ske i samråd med andra kommuner och ha Laholmsbukten och Skälderviken som fokusområden. Det innebär att det ska vara godkänt badvatten året runt och att störningar från trafik på vattnet ska vara försumbara inom särskilt känsliga och utpekade kustområden.

7. Förorening av mark-, yt- och grundvatten ska minimeras.

Halterna av naturfrämmande ämnen ska vara nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrundsnivåerna.

➤ **Natur & Ekosystem**

1. Främja biologisk mångfald.

Andelen äng- och betesmark ska bevaras och förvaltas på ett sätt som bevarar deras värden. Arealen hävdad ängsmark bör utökas och valet av djur och perioden av hävd är extra viktiga att ta hänsyn till. Flyttningskorridorer för växter och djur ska bevaras och nya ska skapas. Nyckelbiotoper och viktiga naturområden ska sammanbindas på ett sådant sätt att en naturlig spridning kan ske. Inriktningen bör vara att vattendrag och dagvattenhantering inte kulverteras och att vandringshinder för fisk ska undanröjas.

2. Andelen ekologisk odlad mark ska öka och möta det regionala miljömålet.

Vid nya arrendeavtal ska kommunen verka för att jorden brukas ekologiskt och att skyddsvärd bruksmark bevaras. Minimera spridningen av naturfrämmande ämnen i naturen och underlätta för målet att främja den biologiska mångfalden.

3. Anlägga nya våtmarker och vid behov restaurera befintliga.

Våtmarker främjar den biologiska mångfalden och utgör ett naturligt habitat för många arter som idag på många ställen helt är borta. Våtmarker kan också fungera som näringsfällor och bidrar därmed till att målet minskad övergödning ska kunna uppnås.

4. Bevarande av Båstads kommuns kustbiotoper.

Hela Bjärehalvön är kantad av en unik kust med många skyddsvärda naturområden. Det är många av kuststräckorna som är skyddade under bl.a. naturreservat. Detta innebär att förutom att skydda de ekologiska förutsättningarna också skyddar Båstads kommuns unika landskapsbild.

5. Bevara och utveckla Båstads kommuns naturvårdsområden.

Beakta kulturarv, rekreationsområden och grönstrukturytor vid exploatering. Utveckla vandringsleder och cykelstråk för att få synergier mellan folkhälsa, miljö och upplevelser. Detta ska göras på ett sätt med minimal påverkan på omgivningen.

6. Levande skogar

Arealen äldre lövrik skog, gammal skog och mängden död ved ska förstärkas. Med förstärkas menas att förvaltningen av skogar ska ske på ett sätt som gynnar biologisk mångfald och naturvärden.

7. Minskad resursanvändning och ökad återvinning.

Ökad andel återvinning och återbruk i hela kommunen. Andelen avfall ska minimeras. Avfallet ska källsorteras och matavfallet ska gå till biogasproduktion.

➤ Energi och klimat

Den energi som används i Båstad kommun ska komma från uthålliga, förnybara energikällor. Att producera el lokalt i Båstad ökar försörjningstryggheten och minskar sårbarheten på energisystemet. Tillförseln av förnybar energi motsvarar den mängd energi som kommunen använder och ska på sikt vara producerad inom kommunen. Energianvändningen är resurssnål och effektiv.

Det är därför viktigt att Båstads kommun främjar produktion av förnyelsebar energi genom engagemang i projekt inom området. Från kommunledningens sida bör man tydligt fokusera på att utforska möjligheter till olika former av energiproduktion.

1. **Självförsörjandegraden av förnybar elenergi i byggnader som ägs eller brukas av kommunen ska öka.**

Främja och stimulera småskalig förnybar elproduktion. Ta tillvara på Båstads kommuns kustnära läge och möjlighet till varierad energiproduktion.

2. **Halverad energianvändning per kvadratmeter för kommunens ägda eller förhyrda fastigheter.**

Energieffektiviseringsåtgärder prioriteras och i det räknas åtgärder in riktat mot såväl byggnation som beteende. Detta ska resultera i att energianvändningen per kvadratmeter ska halveras jämfört med mätningarna 2011 snarast möjligt med hänsyn till ekonomiska förutsättningar och teknologisk utveckling.

3. **Kommunens verksamheter ska vara 100% fossilbränslefri i all energianvändning.**

Fossilbränsle för uppvärmning ska fasas ut snarast möjligt. Främja och stimulera utbyggnad av förnybar energiproduktion med hänsyn till ekonomiska förutsättningar och teknologisk utveckling.

4. **Förnyelsebar energiproduktion inom kommunen befrämjas.**

Kommunen bidrar aktivt till att underlätta för enskilda och verksamheter att vidta åtgärder för att producera egen energi på de sätt som är möjligt. Åtgärder för att underlätta utbyggnad av småskalig energiproduktion befrämjas.

5. **Kommunen informerar aktivt om effektiv energianvändning.**

Kommunen informerar fortlöpande om utveckling av förnyelsebar småskalig energiproduktion. Förevisningar av tillgängliga och nya tekniker demonstreras på offentlig plats tillsammans med råd om hur man som enskild kan minska sin energianvändning.

Riktlinjer för småskalig energiproduktion

Den politiska viljan är styrande för etablering inom kommunen. Därför följer en kortfattad summering av de idag aktuella teknikerna för småskaliga elproduktion med ett förtydligande av hur man bör förhålla sig till dessa vid nyetablering. Grundprincipen ska vara att det är upp till den sökande att göra en saklig prövning hos berörda myndigheter, oavsett typ av produktion. Den kommunala bedömningen ska vara att etableringen följer rättspraxis samt att dialog genomförs med boende i närområdet inför större påverkan av landskapsbilden. Initiativ till etablering av förnybar energiproduktion ses som positivt i områden som utpekats av översiktsplan eller andra politiska program.

Vindkraft

I Båstad är endast landbaserade verk aktuella, eftersom det inte anses lämpligt att bygga vindkraftsparker i Laholmsbukten eller Skälderviken. Vindkraftverkens tekniska utveckling gör att verken kan producera större mängder elenergi än tidigare. Den ökade navhöjden gör dessutom att platser som inte tidigare varit aktuella för vindkraft nu har blivit det. Efterfrågan på vindkraftverk är stor över hela världen.

Här behandlas bara de typer där kommunen har inflytande i ansökningsprocessen.

Miniverk och gårdsverk

Ett miniverk definieras som ett enstaka vindkraftverk med en totalhöjd på maximalt 20 meter vars rotordiameter understiger 3 meter. För att bygga ett sådant vindkraftverk krävs inga bygglov enligt plan- och bygglagen.

Ett gårdsverk definieras som ett vindkraftverk med en totalhöjd på 20-50 m, eller ett mindre verk vars rotordiameter överstiger 3 m. För att bygga ett sådant vindkraftverk krävs bygglov enligt plan- och bygglagen med tillhörande förordning.

Kommunens inriktning är att mini- och gårdsverk planeras och byggs främst i anslutning till lantbruk och industriområden.

Mini- och gårdsverk kan planeras och byggas i anslutning till byar och sammanhållen bebyggelse när samfälligheter är sökande.

Medelstor anläggning

En medelstor anläggning definieras som ett enstaka vindkraftverk med en totalhöjd som överstiger 50 meter inklusive rotorblad eller en grupp om fler än två vindkraftverk.

Den politiska viljan är att nya områden för medelstora vindkraftverk inte är önskvärt, utan då bör man istället arbeta med mindre förtätning av nuvarande områden. Vid projektering av nya områden ska det finnas en tydlig förankring hos den del befolkningen som påverkas av vindkraftverken.

Definition av vindkraftstyper

Energimyndigheten har i samverkan med 20 andra svenska myndigheter tagit fram definitioner av vindkraftverk och har sitt ursprung från www.vindlov.se (2017-04-03).

Solkraft

Solenergi pekas enligt Energimyndigheten ut som en viktig byggsten i ett framtida hållbart energisystem. Sverige har både god solinstrålning och framstående forskargrupper och företag som utvecklar solceller och kombinerade solvärme-hybrider.

Solenergi kan tas till vara genom bland annat solvärme- och solcellsanläggningar.

Solvärmeanläggningar genererar värme och en solcellsanläggning genererar elektricitet.

Anläggningarna blir allt mer effektiva och prisvärda, vilket gör att det ses som ett intressant alternativ som förnyelsebar energi för såväl småhusägare som kommunala- och privata fastighetsägare. På marknaden finns nu också system där t.ex. tak- eller väggmaterial integreras med solceller. Även för belysning i offentliga miljöer kan solcellsanläggningar i vissa områden vara intressanta. Inom kommunens fastighetsbestånd finns solvärme på Malenbadet och solceller på Strandängskolan. Det planeras också för en solcellsanläggning på Skogsbyns nya förskola i Förslöv.

Malenbadet har sedan solvärmeinvesteringen visat stora besparingar för kommunen och är ett gott exempel på ambitionerna att minska energiåtgången för kommunens byggnader.

På Strandängsskolan finns en solcellsanläggning som visar goda resultat i förhållandet mellan investeringskostnader och energiproduktion. Eventuellt krävs ekonomiska styrmedel för att uppnå målet om självförsörjande inom kommunen.

➤ **Transporter**

Transportsektorns utveckling med nya tågförbindelser i kommunen öppnar upp nya möjligheter för energieffektiva transporter. Det är något som aktivt utnyttjas för att minska vägbundna transporter och öka nyttjande av kollektivtrafiken.

1. Prioritera och främja gång-, cykel- och kollektivtrafik.

Gång- och cykeltrafik ska prioriteras. Detta innebär bland annat att binda ihop kommunens tätorter med cykelvägar. Kollektivtrafiken bör byggas ut och förbättras. Detta bör i stor utsträckning göras i samarbete med externa aktörer och angränsande kommuner.

2. Effektivisering av transporter för kommunens verksamheter.

I upphandling tas särskilt hänsyn till transporter. Närproducerade råvaror eftersträvas så långt som möjligt. Användning av tekniska innovationer som medför mindre resande, eller användning av transportsektorn, främjas.

3. Ersätta fossila och främja förnybara bränslen.

Båstads kommun ska vara helt fossilbränslefri i alla transporter kommunen äger eller nyttjar till 2022. Fordon som drivs av förnybara bränslen ska prioriteras och användande av dessa framför fossilbränsleddrivna fordon ska stimuleras.

4. Utsläpp av kväveoxid, svaveloxid, marknära ozon och VOC ska minimeras.

Områden med högre värden ska prioriteras för att åtgärder ska kunna sättas in.

➤ Bebyggd miljö

Att bygga och planera energieffektivt är att bygga och planera för framtiden. Därför är det viktigt att investera i kommunens fastigheter, men också informera och vägleda kommuninvånarna om energieffektiva fastighetsåtgärder. Framtidssäkring av ny bebyggelse bör ses över där inventering av lägsta höjd över nuvarande havsnivå är ett exempel på hänsyn som bör vägas in.

1. All nybyggnation ska vara energi- och resurseffektiv och med ett hållbarhetsperspektiv.

Tillgängligheten för gång- och cykeltrafik ska prioriteras tillsammans med närheten till kollektivtrafik. Val av material ska utredas för att nybyggnationen ska kunna ske på ett så miljöanpassat och resurssnålt sätt som möjligt. Dessa kriterier ska vara aktuella under byggnadernas hela livslängd. Utbyggnad ska göras utan att det har negativ inverkan på människors hälsa och förutsättningar för biologisk mångfald.

2. Bebyggd miljö ska bli mer hälsofrämjande, miljöanpassad och tillgänglig för alla.

Grönstruktur och tätortsnära rekreation ska förbättras och utvecklas. Inomhusmiljön i kommunens nyttjade fastigheter och lokaler ska inte påverka hälsan negativt. Bullerstörningar ska vara kartlagda och åtgärdade. Då det krävs större åtgärder ska en åtgärdsplan för bullersanering finnas. Radonförekomster ska vara kartlagda.

3. Effektiva och miljövänliga avlopp.

Enskilda och kommunala avlopp ska vara godkända enligt miljöbalken och styrande förordningar. De ska vara effektiva i rening och upptag av gödande ämnen.

4. Hållbar förtätning före utbredning vid exploatering och nybyggnation

Vid exploatering ska skyddsvärda naturområden, god jordbruksmark, strand- och kustvärde, samt kulturarv i ett brett perspektiv särskilt skyddas. Kulturarv i ett brett perspektiv innefattar allt från kulturbyggnader till ängsmarker.

5. Minskad användning av naturfrämmande och hälsovådliga ämnen.

Miljömärkta produkter ska väljas och detta ska ske i upphandlingsskedet. En inventering av kemikalier och farliga ämnen ska genomföras inom alla kommunens verksamheter. En plan ska också upprättas för hur dessa ska hanteras.

6. Elektromagnetiska fält från kraftledningar, radio- och mobilmaster och andra strålkällor får ej överskrida godkända rekommendationer från statliga myndigheter.

Särskild hänsyn ska tas vid förskolor och skolor eller andra platser där barn och unga regelbundet vistas i organiserad form.

Ordlista och definitioner för Båstads kommuns energi- och miljöprogram:

Bakgrundsnivå – De koncentrationsnivåer som förekommer naturligt i naturen utan mänsklig påverkan.

Biologisk mångfald – variationsrikedomen bland levande organismer i alla miljöer (inklusive landbaserade, marina och andra akvatiska ekosystem) samt de ekologiska komplex i vilka dessa organismer ingår; detta innefattar mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem (definition från Konventionen om biologisk mångfald, 1993).

Död ved - Död ved får man genom att lämna döda träd och buskar orörda. Flyktiga organiska föreningar – Organiska föreningar som lätt förångas vid rumstemperatur. Har i sig hälso- och miljöeffekter och viktigt i bildandet av marknära ozon.

Fossila bränsle – Energikällor i form av kolväten från äldre geologiska perioder. Dessa omfattar främst naturgas, petroleum och kol.

Habitat – Ett habitat är en miljö där en viss växt- eller djurart kan leva. Bara för att miljön finns innebär det inte att arten finns där, men avsaknaden av miljö innebär alltid att arten inte finns.

Hävd – När man hävdar mark innebär detta att man stör växtligheten genom till exempel djurbete eller slätter.

Kustbiotop – En biotop är en typ av omgivning, med naturliga gränser, där vissa växt- eller djursamhällen hör hemma, den utgör alltså artens habitat. En kustbiotop är till exempel en strandäng eller strandklippor.

Marknära ozon – Ozon som bildas nära markytan och är skadligt för växter och djur. Bildas bland annat när solljus möter bilavgaser, så som kväveoxider och lättflyktiga organiska föreningar.

Naturfrämmande ämnen – Ett ämne som är nyskapat av människan eller vars förekomst i naturen helt beror på människa.

Skyddszon – En permanent vegetationsbevuxen remsa längs ett vattendrag eller en sjökant för att minska uttrinningen av gödande ämnen och för att gynna den biologiska mångfalden. Riktlinjen brukar vara 6 meters bredd.

VOC – Flyktiga organiska föreningar.

Övergödning – Halten av växtnäringsämnen är på nivåer som är högre än bakgrundsnivåerna. Vanligtvis pratar man om kväve och fosfor i övergödningssammanhang.